

УДК 37.037

Олена Сініцина,
Людмила Петрук

Особливості організації спортивно-масової роботи у вищому навчальному закладі

Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне)

Постановка наукової проблеми та її значення. Фізичне виховання як складова частина цілісного вузівського процесу, спрямоване на підготовку здорового спеціаліста, гармонійної особистості, здатної організувати й вести здоровий спосіб життя.

Для студентської молоді сьогодні стратегічно важливо створити такі умови, які б давали їй можливість брати участь у цілеспрямованій руховій активності не менше 8–10 годин, оскільки такий обсяг фізичного навантаження забезпечує оздоровчий ефект, сприяє зменшенню захворюваності, формуванню звички до подальших систематичних занять фізичними вправами [2; 4; 5].

Доказано теорією та підтверджено на практиці те, що студентська молодь віддає перевагу не оздоровчим заняттям фізичної культури, а заняттям, які мають спортивне спрямування. Основний компонент таких занять – наявність змагальної діяльності й намагання досягнути найкращого результату [1; 3]. Ці складники є запорукою успіху в кожній сфері діяльності, вони стимулюють людину до самовдосконалення, сприяють розвитку інтелектуальної, морально-вольової та фізичної сфер особистості. Отже, ширше впровадження спортивного методу фізичного виховання може покращити процес формування гармонійної особистості.

Завдання дослідження – проаналізувати організацію спортивно-масової роботи у вищому навчальному закладі (на прикладі Національного університету водного господарства та природокористування).

Виклад основного матеріалу дослідження. Питаннями організації фізичного виховання й спортивно-масової роботи в Національному університеті водного господарства та природокористування (НУВГП) займається кафедра фізичного виховання й спортивний клуб “Водник”. Однак кафедра фізичного виховання – головна ланка в організації обов'язкових занять загальної фізичної підготовки та позанавчальних спортивних занять студентів.

За бажанням студентів, кафедрою фізичного виховання обов'язкові заняття загальною фізичною підготовкою замінили на заняття з видів спорту. Так було сформовано вісім підготовчих відділень: волейбол, баскетбол, легка атлетика, футбол, боротьба, гирьовий спорт, армспорт, настільний теніс.

Відвідувати такі заняття студенти зобов'язані двічі на тиждень у позанавчальний і навчальний час. Це дає змогу досягти кращого рівня загальної та спеціальної підготовки, удосконалити спортивні якості, а також за успішного виконання контрольних вправ і нормативів із виду спорту ввійти до складу збірної команди факультету й університету.

При НУВГП створені та діють тринадцять збірних команд із таких видів спорту:

- волейбол (чол), (жін);
- баскетбол (чол), (жін);
- футбол;
- плавання;
- легка атлетика;
- настільний теніс;
- боротьба;
- гирьовий спорт;
- армспорт;
- шахи;
- шашки.

У підготовчих відділеннях із видів спорту та збірних командах займається 1014 студентів, або 16,8 % від їх загальної кількості, які відвідують заняття з фізичного виховання.

Загальна кількість студентів, залучених до спортивно-масової роботи у ВНЗ, становить 4905 осіб. Вони беруть участь у змаганнях різних рівнів (першість гуртожитку, навчальної групи, курсу, факультету).

Багатоступеневість внутрішньої системи змагань дає можливість студентам брати у частку у змаганнях 8–10 разів протягом навчального року. Такій активності сприяє і правильно укладений календар спортивно-масових заходів, добір доступних видів спорту та можливість участі в них студентів із різним рівнем підготовленості.

Головне місце серед змагань посідає комплексна універсіада вищого навчального закладу, основними завданнями якої є:

- популяризація в університеті доступних видів спорту для ефективних засобів фізичного гарту та підвищення рівня загальної працездатності;
- визначення кращих спортсменів навчального закладу, комплектування збірних команд університету для участі в змаганнях міського, обласного й національного рівнів.

Положення про комплексну універсіаду розробляє спортивний клуб “Водник” з урахуванням спортивної бази, спеціалістів із видів спорту та фізкультурного активу.

Головне під час розробки положення про комплексну універсіаду вищого навчального закладу – збереження інтересів спортивних колективів й окремих спортсменів, забезпечення рівних умов для всіх її учасників.

Досить важливими є агітаційно-пропагандистські заходи під час підготовки та проведення універсіади. Ретельна підготовка учасників і місця змагань, урочисте відкриття змагань та підбиття їхніх підсумків, вчасне висвітлення ходу універсіади в таблицях, листівках і фотокартках – усе це підвищує інтерес до змагань, сприяє залученню студентів у спортивні осередки.

Універсіада проводиться у два етапи.

I етап – спартакіада студентського містечка. Мета спартакіади – пропаганда здорового способу життя, залучення мешканців гуртожитків до регулярних занять фізичними вправами та спортом.

Програма спартакіади НУВГП складається із семи видів спорту: армспорт, гирьовий спорт, міні-футбол, настільний теніс, шахи, шашки, перетягування каната.

II етап універсіади – це фінальні змагання серед збірних команд факультетів із таких видів спорту: легка атлетика, баскетбол (чол.), легкоатлетичний крос, волейбол (чол.), футбол, гирьовий спорт, шахи.

Протягом 2008/2009 н. р. в спартакіаді студентського містечка взяли участь 393 студенти, або 12,2 % від кількості студентів, які проживають у гуртожитках, а в універсіаді – 1 037 студентів, або 17,2 % від загальної кількості студентів, які навчаються в НУВГП.

Великий досвід роботи у ВНЗ дає підставу стверджувати, що студенти, залучені до спортивно-масової роботи, з більшим успіхом опановують розділи навчальної програми з фізичного виховання, мають значно вищі показники у виконанні практичних нормативів. Вони активніше проявляють себе в громадській діяльності як організатори занять фізичними вправами в гуртожитках, як спортивні активісти, як помічники викладачів, які ведуть позанавчальну роботу на факультетах.

Підтвердженням плідної роботи викладачів кафедри фізичного виховання є й те, що студенти НУВГП протягом 2008/2009 н. р. були учасниками та призерами чемпіонатів (дев'ять студентів) і Кубків (15 студентів) України з таких видів спорту: бокс, боротьба, гирьовий спорт, армспорт, легка атлетика. Виконали норматив МС вісім студентів та КМС – дев'ять студентів.

Чемпіоном Європи з легкої атлетики стала студентка факультету “Економіки і підприємництва”, майстер спорту міжнародного класу Ольга Земляк. Перше місце на Чемпіонаті світу з гирьового спорту зайняла студентка факультету “Екології та природокористування”, майстер спорту Ольга Бондар.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, змагальна діяльність дає змогу реалізувати потребу студентів у самоутвердженні та самовдосконаленні й досягнути високих спортивних результатів, гармонійного розвитку, домогтися зміцнення здоров'я й підтримувати на високому функціональному рівні фізичні, духовні та психічні сили.

Спортивні змагання – одна з найбільш ефективних форм організації спортивно-масової роботи у вищому навчальному закладі. Вони повинні мати багатоступеневу структуру, відповідати інтересам спортивних колективів й окремих спортсменів та забезпечувати рівні умови для всіх їх учасників.

Подальші дослідження плануються задля вивчення впливу систематичних занять спортивною діяльністю на організм студентів вищого навчального закладу.

Література

1. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта : учебник для студ. вузов физ. культуры и ф-тов физ. воспитания высш. учеб. заведений / Волков Л. В. – Киев : Олимп. лит., 2002. – 296 с.
2. Карпюк І. Соціально-педагогічний аналіз системи фізичного виховання у вищому навчальному закладі / Ірина Карпюк // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Вип. 10. – Т. 3. – Л. : [б. в.], 2006. – С. 62–67.
3. Пангелова Н. Историко-теоретичний аналіз педагогічної практики використання спортивно-ігрових методів фізичного виховання у формуванні гармонійно розвиненої особистості / Наталія Пангелова // Наук. зап. Сер. : педагогіка. – Вип. 4. – Т. : [б. в.], 2004. – С. 12–16.
4. Положення про комплексну Універсіаду вищого навчального закладу Національного університету водного господарства.
5. Самчук О. Фізична активність як одна з умов формування здорового способу життя студентської молоді / О. Самчук, Н. Захожа // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Т. 2. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – С. 225–227.
6. Хлопенко В. Роль фізичної культури та спорту у поліпшенні соціальної активності студентської молоді / Василь Хлопенко // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Вип. 10. – Т. 3. – Л. : [б. в.], 2006. – С. 87–90.

Анотації

У статті проаналізовано особливості організації спортивно-масової роботи у вищому навчальному закладі. Визначено основні положення організації та проведення діючої багатоступеневої системи спортивних змагань, таких як “Спартакіада студентського містечка” й “Комплексна універсіада вищого навчального закладу”. Висвітлено результати спортивно-масової діяльності та спортивні досягнення окремих студентів НУВГП.

Ключові слова: спортивно-масова робота, спортивні змагання, змагальна діяльність, студент.

Елена Синицина, Людмила Петрук. Особенности организации спортивно-массовой работы в высшем учебном заведении. В статье анализируются особенности организации спортивно-массовой работе в высшем учебном заведении. Определяются основные положения организации и проведения действующей многоуровневой системы спортивных соревнований, таких как “Спартакіада студенческого городка” и “Комплексная універсіада вищого учебного заведения”. Освещаются результаты спортивно-массовой деятельности и спортивные достижения отдельных студентов вуза.

Ключевые слова: спортивно-массовая работа, спортивные соревнования, соревновательная деятельность, студент.

Elena Sinitsyna, Ljudmyla Petruk. Special Features of the Organization Popular Sport Work at the High Educational Institution. In the article there had been analysed the special features of the organization popular sport work at the high educational institution. They had been determined the main principles of the organization and realization the acting of many degreed system in the sports competitions such as: “The sport festival in the students” town and “Complex university festival of the high educational institution”. There had been showed the results of sport mass acting and given the sport achievements of separate students.

Key words: sport mass work, sports, competitiones, student.